

Danmarks Jægerforbunds

# natursyn

2002

Tryk: Jørgen Larsen Garafisk

Grafisk design: Michael Reinhardt



Danmarks Jægerforbunds

# natursyn

2002



Danmarks Jægerforbund  
Højnæsvej 56  
2610 Rødovre  
Tlf. 36 73 05 00

## Indhold

Indledning	5
Danmarks Jægerforbunds overordnede natursyn	6
Danmarks Jægerforbunds politikker	7
<b>1 Natur, vildt og jagt</b>	<b>8</b>
1.1 Jagtret	8
1.2 Jagt på offentlige arealer	8
1.3 Regulering	8
1.4 Erstatning for vildtskader	9
1.5 Maksimal jagttid	9
1.6 Jagtformer	9
1.7 Brugerbetaling	10
1.8 Skiltning og publikumshåndtering ved jagt	11
1.9 Naturvejledning	11
1.10 Arealbegrænsning	11
1.11 Hjortevildt	12
1.12 Opdræt og udsætning af fasan, agerhøne og gråand	12
1.13 Udsætninger	12
1.14 Ansvarsarter	13
1.15 Naturbevarelse	13
1.16 Autenticitet	13
1.17 Naturgenopretning/bevaring	14
1.18 Særligt udpegede områder	14
1.19 Klimaforandringer	14
1.20 Kyst og strand	15
1.21 Olieforurening	15
1.22 Kystsikring	15
1.23 Havbrug	16
1.24 Muslingefiskeri og skallegravning	16
1.25 Skovbrug	16
1.26 Jagtens rolle i skovbruget	16
1.27 Skovrejsning	17
1.28 Pyntegrønt og juletræer	17
1.29 Rekreativ brug af skovene	18
1.30 Hegning	18
1.31 Landbrug	18
1.32 Småbiotoper og bræmmer	19
1.33 Landbrugsstøtteordninger og brakmarker	19
1.34 Levende hegn	20
1.35 Våde enge	20
<b>2 Anlæg</b>	<b>21</b>
2.1 Vindmøller	21
2.2 Højspændingsledninger	21
2.3 Byggeri i det åbne land	21
2.4 Trafikanlæg	21
2.5 Anlæg til støjende aktiviteter	22
<b>3 Adgang</b>	<b>23</b>
3.1 Offentlig adgang	23
3.2 Stier	23

## Indledning

Når Jægerforbundet med dette materiale fremlægger et natursyn, er det ikke udtryk for, at alle jægere har samme natursyn. Jagt er ikke en religion, der pålægger jægeren en bestemt tro. Jægerskaren repræsenterer alle befolkningsgrupper og rummer derfor naturligt en stor variation i opfattelserne. Jagt er dog for mere end 160.000 danskere en fælles interesse for en aktiv udnyttelse af naturens ressourcer, hvilket er grundlaget for Jægerforbundets indstilling. Samtidig er de holdninger, der kommer frem i det følgende, et udtryk for de krav, som efter Jægerforbundets opfattelse må stilles, hvis jagt skal have en stabil platform i et samfund i stadig forandring. Natursynet tager således udgangspunkt i Jægerforbundets formelle målsætning om at sikre jagt også for fremtidige generationer samt i de strategier, som i de senere år er fremkommet, bl.a. i målsætningspapiret "Med jægerne og jagten ind i det 21. århundrede".

De følgende afsnit består for det første af en gennemgang af **Jægerforbundets overordnede natursyn**, når det gælder definition af naturbegrebet, relation til menneskets forvaltning, naturbevarelsen, naturudnyttelsen, jagten m.v. Denne del skønnes at være grundlæggende og rimelig statisk.

Den næste del består af en lang række **politikker på helt konkrete naturforvaltningsmæssige områder**.

## Danmarks Jægerforbunds overordnede natursyn

Naturen er det omgivende miljø med undtagelse af større bygningsanlæg, større asfalterede områder etc. og dermed såvel landsom byområder med potentiale for vegetation og dyreliv. Om den er menneskeskabt og kultiveret eller oprindelig og urørt gør ingen forskel for selve begrebet.

Naturen er dynamisk og et **samlet begreb for elementerne**, plante- og dyreliv (flora og fauna), landskab. De naturlige processer skal ses som en del af naturbegrebet. Dét, at dyr fødes og dør (bestandene omsættes), er en vigtig del af naturen/den biologiske mangfoldighed og hele grundlaget for jagtlig udnyttelse.

Naturen er overalt underlagt menneskets forvaltning. **En klar målsætning om og prioritering af bevarelse af naturen er derfor afgørende for at sikre den.** Denne målsætning og prioritering sikres internationalt, nationalt, regionalt og hos den enkelte gennem opbygning af bevidsthed om naturens værdi. **Bevidsthedsopbygning bygger bl.a. på befolkningens ret til brug af naturen**, hvilket skaber dels en øget forståelse for naturen og dels en interesse i at bevare den. Benyttelse og bevarelse hænger således sammen.

Naturen forvaltes ud fra menneskets målsætninger. Det er her acceptabelt at vælge en natursituation frem for en anden og i denne proces anvende aktive forvaltningsmidler til at opnå den ønskede situation. **For at sikre befolkningens forståelse og engagement skal beslutninger og handlinger ske ved inddragelse af lokalbefolkningen og så tæt på den enkelte borger som muligt. Kun derved sikres et aktivt medansvar.**

**Naturen udnyttes bæredygtigt**, dvs. på en sådan måde, at bestande ikke uddør eller vedvarende går tilbage, og økosystemer ikke herved forsvinder eller nedslides væsentligt. Udnyttelse skal desuden ske ud fra et bredere hensyn, hvor etiske forhold og brede interesser hos andre brugergrupper og i befolkningen generelt søges vægtet. Bl.a. herigennem opnås en bred befolkningsmæssig forståelse også for de jagtligge interesser.

**Mennesket er jæger, men afhængigheden af jagt til kødforsyning** er i dele af den vestlige verden begrænset. Motivationen for jagt er i dag frem for alt glæden ved jagt og naturoplevelse, men kvaliteten af vildtkød og trofæ må ikke undervurderes.

De danske jægere afspejler den danske befolknings generelle sammensætning og præges dermed af de samme sociale og holdningsmæssige forskelle, som generelt præger danskerne. De danske jægere har forskellig opfattelse af jagten, og introduktionen til den sker på forskellig vis, men det samlende og primære element for jægerne er passionen for at gå på jagt. Det er væsentligt, at jægerne udover interessen for at nedlægge vildt også har en

oprigtig interesse for naturen og vildtet. Det kan komme til udtryk på mange måder, men er af afgørende betydning for de holdninger, som enhver jæger bør repræsentere. Alle eksisterende jagtformer, som de er beskrevet i jagtlitteraturen, har deres specielle præg, men de er alle ligeværdige. Jagt kan sidestilles med andre former for fritidsbaseret naturudnyttelse, og **jægeren kan sidestilles med andre naturbrugere, som f.eks. lystfiskeren eller svampeplukkeren.**

Jægeren skal varetage vildtets og jagtens interesser lokalt, nationalt og internationalt. I dette arbejde integreres hensyn til bevarelse af biologisk mangfoldighed i hele spektret fra de store økosystemer til den lokale, egnskarakteristiske natur.

## Danmarks Jægerforbunds politikker

En stor del af virksomheden i en interesseorganisation som Danmarks Jægerforbund er at fremføre holdninger til såvel jagten som naturforvaltningen i almindelighed. Også på en lang række andre områder som traditionelt er blevet dækket af andre interesseorganisationer opleves en stigende forventning til jægerne repræsentanter i diverse rådgivende- og samarbejdslignende fora, hvor jagten måske kun perifert berøres.

I det efterfølgende findes Jægerforbundets holdninger til såvel centrale jagtligge spørgsmål som mere almindelige miljø- og naturbevarelsesmæssige spørgsmål.

# 1 Natur, vildt og jagt

## 1.1 Jagtretten

- Danmarks Jægerforbund støtter de nuværende regler om jagtret og lægger stor vægt på bevarelse af den frie jagt på fiskeriterritoriet.

Jagtretten i Danmark indeholder reelt to elementer således:

- Jagtrettens sammenkobling med ejendomsretten samt
- Den frie jagt på fiskeriterritoriet.

Det er Jægerforbundets opfattelse, at jagtrettens sammenkobling med ejendomsretten sikrer en fastholdelse af danske Grundlovmæssige traditioner og værdier. Det samme gælder for den frie jagt på fiskeriterritoriet, som sikrer og fastholder den demokratiseringsproces som hele det danske samfund har gennemlevet i de sidste 200 år og det værdisæt, som det danske samfund hviler på.

## 1.2 Jagt på offentlige arealer

- Danmarks Jægerforbund har den opfattelse, at jagtudøvelse bør fortsætte som en naturlig del af forvaltningspraksis på alle offentlige arealer, uanset om der er tale om eksisterende arealer eller nyeksproprierede arealer.

Jagt på offentlige arealer bør forbeholdes lokale jægere samt blive stillet til rådighed for offentlige arrangementer såvel naturvejledning som egentlig jagt (publikumsjagter). Udlejning af offentlige arealer/eller jagt bør gennemføres således, at flest mulige jægere kan komme i betragtning til denne naturoplevelse. Jægerforbundet finder konceptet om "styrede dagjagter" for hensigtsmæssige. Jagtlig udnyttelse på offentlige arealer bør grundlæggende ikke stilles ringere end anden rekreativ udnyttelse af samme areal.

## 1.3 Regulering

- Det er Jægerforbundets opfattelse, at en arts udnyttelse i jagtlig sammenhæng bør resultere i en fastlæggelse af en jagttid snarere end en regulering. Kun i de

tilfælde hvor det ønskede resultat ikke kan opnås i den generelle jagttid bør en regulering komme på tale.

Jagt er en fornuftig/bæredygtig udnyttelse af en naturressource. Motivet og baggrunden for jagt er glæden ved jagt samt det forhold, at jagt ikke påvirker bestandenes evne til reproduktion på naturligt niveau.

Regulering er derimod et redskab til at reducere en given bestand (evt. kun enkeltindivider) ud fra en given målsætning, som ofte er afledt af forhold, hvor vildtet er til direkte gene for mennesker eller har uønskede konsekvenser af erhvervsmæssig/økonomisk eller biologisk karakter.

## Erstatning for vildtskader

1.4

- Det er Jægerforbundets politik, at udbetaling af erstatninger p.g.a. vildtskader ikke bør praktiseres.

Vildt er en integreret del af den danske natur, og det påhviler således alle danske lodsejere at huse dem. Hvor en vildtbestand lokalt opnår en størrelse, så den påfører enkelte lodsejere ekstraordinært store skader på eksempelvis afgrøder, bør problemet søges løst gennem vildtafværgning og regulering. Jagtmuligheden herunder jagtlejeindtægten ses som compensation for vildtskader, når der er tale om jagtbare arter, f.eks. hjortevildt, vildsvin og gæs.

## Jagttid – den maksimale jagttid

1.5

- Jægerforbundets holdning er, at jagttiden som udgangspunkt er perioden september til og med januar, men at jagt på enkelte arter godt kan foregå uden for denne periode.

Jagtlovens princip om jagttidens længde er defineret således, at der i princippet ikke bør fastsættes jagttider i perioden 1. februar til 30. august. Dette er ikke et betinget biologisk forhold, men er politisk funderet og et resultat af den enighed, som har kunnet opnås blandt parterne bag den eksisterende jagtlov.

## Jagtformer

1.6

- Visse grundkriterier må være opfyldt for, at en given jagtform kan accepteres. Jagten på en given vildtart

skal være bestandsmæssigt bæredygtig. Samtidig skal jagten kunne forsvares ud fra en dyreværns­mæssig synsvinkel. Desuden spiller tradition og kultur ind. (Dét, at en jagtform er udbredt i et andet land, betyder ikke, at vi nødvendigvis også skal dyrke den i Danmark). Den enkelte jagtform skal til stadighed vurderes ud fra ovennævnte grundkriterier.

- Danmarks Jægerforbund har en vision om, at der, når situationen er til det, skabes mulighed for jagt med rovfugle i Danmark.

For ikke at risikere, at arter, som ikke er hjemmehørende i den danske natur, utilsigtet udslippes i naturen, vil der i givet fald alene blive tale om at jage med danske rovfuglearter. Forinden en tilladelse gives, skal ansøgeren dokumentere at være i stand til at drive den pågældende jagtform under betryggende forhold.

- Fangst i fælder er et redskab til regulering af vildt og ikke en jagtmetode.

## 1.7 Brugerbetaling

- Det er Jægerforbundets opfattelse, at danske jægere naturligt bidrager via jagttegnsafgiften til forbedringer i den danske natur. Afgiften bidrager også til forskningen og anvendes til forbedringer og pålæg affødt af jagtudøvelsen. Anvendelsen af jagttegns­midlerne bør altid foregå i fuld åbenhed.

Jagttegnsafgiften er en grundpille i dansk vildtforvaltning. Hidtil har jagttegnsafgiften primært været øremærket til vildtforvaltning. Det er Jægerforbundets opfattelse, at denne anvendelse også fremover bør være praksis.

- Jægerforbundet går ikke ind for brugerbetaling for den brede befolknings adgang til naturen. Jægerforbundet er dog ikke afvisende over for brugerbetaling for udvidet adgang og brug i forbindelse med organiserede aktiviteter, som det f.eks. allerede er tilfældet med orienteringsløb og ridning m.m.

## Skiltning og publikumshåndtering ved jagt 1.8

- Det er Jægerforbundets holdning, at skove ikke lukkes ved jagt, men at publikum informeres og vejledes.

Det er en kendsgerning, at befolkningen ofte generes af, at skovene lukkes ved jagt. Samtidig giver dette et indtryk af, at der foregår "noget suspekt". Der kan dog være tilfælde, hvor det af sikkerhedsmæssige og forstyrrelsesmæssige grunde kan være nødvendigt at lukke, men i så fald skal det gøres fleksibelt, dvs. kun det nødvendige sted og tidspunkt.

Skilte skal være venlige og anvisende - ikke forbydende. Det er vigtigt at give publikum en positiv oplevelse. **Enhver jagt skal i princippet kunne fremstå som en "publikums-jagt"**. Jægere må aldrig skælde publikum ud, men skal tværtimod være imødekommende og klar til oplysende dialog. Jagt skal ikke forsvares men forklares.

## Naturvejledning 1.9

- Det er Jægerforbundets målsætning via aktiv naturvejledning at medvirke til, at den danske befolkning får en større indsigt i den danske jagt.

Den folkelige opbakning er afgørende, hvis jagten skal overleve som rekreativ aktivitet. Derfor er formidling til den brede befolkning hovedformålet for Jægerforbundets udadvendte kommunikation. Det har vist sig, at naturvejledningens formidling rummer et særligt potentiale til opnåelse af den brede befolknings forståelse for jagten. Jægerforbundets naturvejledning nyder høj troværdighed, idet den giver befolkningen en mere direkte indsigt i jagten, end det traditionelle presse- og informationsarbejde - på både godt og ondt. Således er naturvejledningen et vigtigt supplement til Jægerforbundets generelle informationsaktiviteter.

## Arealbegrænsning 1.10

- Jægerforbundets politik er at fastholde de nugældende arealbegrænsninger.

Den eksisterende arealbegrænsning (jagtlovens § 18) er af begrænset biologisk værdi. Den kan dog visse steder fremme lokalt samarbejde og naboaftaler. Dette skal imidlertid sikres endnu bed-

re ved, at jægere og jagtforeninger lokalt søger en integreret forvaltning. Her skal lægges særlig vægt på fælles strategier, hvor flere jagtsystemer deler vildtbestande (små arealer).

## 1.11 Hjortevildt

● **Jægerforbundet arbejder for, at jagttiderne i højere grad anvendes som redskab til at øge bestanden af hjortevildt i Danmark.**

Kron- og dåvildt skal have bedre chancer for at sprede sig til flere lokalområder til gavn for også den brede befolkning. I forvaltningen skal skelnes mellem områder med tæt bestand, randområder samt områder uden hjortevildt. Lokal forvaltning og ikke central lovgivning skal sikre udvikling af en strategi til at sprede hjortevildtet og sikre en bedre alderssammensætning.

## 1.12 Opdræt og udsætning af fasan, agerhøne og gråand

● **Jægerforbundet går ind for udsætning af fasaner, gråænder og agerhøns ud fra den klare forudsætning, at udsatte fugle af udseende og adfærd er som vilde fugle.**

Jægerforbundet ser mange klare fordele ved at bevare muligheden for opdræt og udsætning af fasaner, agerhøns og gråænder med henblik på jagt. Det er imidlertid vigtigt, at udsætning ikke camoufleres som "bevarelse og sikring af den vilde bestand", men at der er åbenhed om, at udsætning har til hensigt at fremme jagt-udbyttet samme år samt at åbne mulighed for, at mange jægere kan få en jagtoplevelse og glæde ved vildt på bordet.

## 1.13 Udsætninger

● **Jægerforbundet går ikke ind for udsætning af nye dyrearter, som ikke hører hjemme, eller aldrig har hørt hjemme i Danmark.**

Med hensyn til udsætning af lokalt eller nationalt uddøde arter bør dette kun ske, hvis der er en klar plan herfor, herunder en vurdering af, om levestederne er tilstrækkelige for arten, og om arten kan have alvorlige konsekvenser for sundhed, erhverv etc. Det er

ideelt, hvis arterne selv kan finde tilbage. Kan de ikke det, og de faktorer, som har været begrænsende for arterne er væk, og der i øvrigt sikres en klar målsætning, er udsætning acceptabel. Når en udsat eller indvandret art har opnået passende bestandsstatus, skal den kunne gøres til genstand for jagtlig udnyttelse.

## Ansvarsarter

1.14

● **Jægerforbundet anerkender Danmarks særlige ansvar over for en række trækkende vandfuglearter.**

Danmark har i kraft af beliggenheden et særligt ansvar over for en række trækkende vandfuglearter. Et ansvar, som forpligter os til at bevare og evt. udbygge de nødvendige naturområder for at sikre fuglenes trivsel og den dermed forbundne jagtlig udnyttelse. Danmark anses for at være helt i front, hvad angår international målopfyldelse på dette område.

## Naturbevarelse

1.15

● **Jægerforbundet ønsker at medvirke til at fremme og sikre et varieret og alsidigt naturgrundlag med en repræsentation af så mange hjemmehørende arter som muligt.**

Grundlaget for al jagt er sunde vildtbestande. For at sikre dette er det nødvendigt med tilstrækkelige levesteder af den rigtige kvalitet. Umiddelbart en klar og logisk sammenhæng, men derudover er sammenhængene i naturen ofte meget komplekse og ikke fuldt forklarede. En ensidig fokusering på en eller meget få arter er således sjældent en bæredygtig strategi. Efterfølgende er givet en række konkrete bud på Jægerforbundets holdning til en række hovedområder inden for dansk naturforvaltning.

## Autenticitet

1.16

● **Det er Jægerforbundets opfattelse, at der ved plantning for vildtet kun anvendes plantearter, som i et bredt samarbejde mellem myndigheder og organisationer defineres som "oprindelige".**

Danske naturformer er i langt de fleste tilfælde produkter af lang tids kulturpåvirkning og begrebet autenticitet eller oprindelighed kan virke lettere malplaceret i den sammenhæng. Ikke desto min-

dre er meget af naturindholdet i vores kulturlandskab rester af oprindelig vild natur, der har tilpasset sig og overlevet gennem lang tid.

## 1.17 Naturgenopretning/-bevaring

● **Jægerforbundet støtter i høj grad naturgenopretning/-bevaring som en metode til at sikre variation i landskabet, men mener ikke, at det som udgangspunkt skal være en begrænsende faktor for jagten.**

Et væsentligt element i dansk naturforvaltning har været fredning af værdifulde landskaber og naturtyper. I nyere tid er begrebet naturgenopretning blevet et populært begreb, der især er knyttet til genopretning af store sammenhængende områder, især vådområder. Der ligger i begrebet naturgenopretning også ofte den erkendelse, at fredning alene ikke er tilstrækkeligt - der skal også en specielt målrettet pleje til for at fremme en bestemt tilstand.

## 1.18 Særligt udpegede områder

● **Jægerforbundet støtter udpegning af særligt bevarelsesværdige områder i henhold til internationale konventioner og direktiver. Jægerforbundet er imod enhver form for forvaltning, som giver automatik mellem udpegning af sådanne områder og indskrænkning af jagt.**

Jægerforbundet finder særligt bevarelsesværdige områder vigtige for bevarelse af biologisk mangfoldighed i Danmark og internationalt. Udpegningen har særlig betydning for bevarelsen af levesteder for trækfugle.

## 1.19 Klimaforandringer

● **Jægerforbundet er bekymret for konsekvenserne af klimaforandringer og anbefaler både yderligere undersøgelse af forholdet og programmer til at begrænse den globale opvarmning.**

Der er stærke indici for, at der foregår en generel opvarmning af atmosfæren. Dette har selvsagt en stor og i øvrigt helt uforudsi-

gelig effekt på naturen og dens økosystemer. Der kan således forudses en række forandringer, som vil påvirke vildtsituationen lokalt, nationalt og internationalt. De væsentligste forhold vedrører produktionen, der som følge af øget temperatur vil forventes at stige, samt plante- og dyrearters udbredelse. Sådanne ændringer må forventes at påvirke vildt- og jagtsituationen i Danmark ganske markant, idet der vil ske en forrykning af udbredelsesområdet for vildtarterne, ligesom spørgsmålet om "oprindelige arter" vil få fornyet aktualitet.

## Kyst og strand

1.20

● **Jægerforbundet går ind for at bevare og beskytte de danske kystområder.**

Jægerforbundet går stærkt ind for at bevare de danske kystområder. Dels repræsenterer disse én af de få tilbageværende oprindelige naturtyper, dels har de enorm betydning for bevarelse af den biologiske mangfoldighed.

## Oliefurening

1.21

● **Det er Jægerforbundets holdning, at bekæmpelse af oliefurening bør prioriteres langt højere med henblik på at sikre flora og fauna. Danske myndigheder bør således arbejde for indførelse af lodstvang og forøget overvågning af de danske farvande.**

Jægerforbundet finder, at der fortsat tages for let på risikoen for oliefurening ved transport i de danske farvande. Jægerforbundet vil derfor arbejde for, at der som minimum bliver indført lodstvang i forbindelse med større transporter af olie og andre miljøfarlige stoffer. Det er endvidere Jægerforbundets holdning, at miljøforurenere pålægges strenge straffe.

## Kystsikring

1.22

● **Jægerforbundets holdning er, at al kystsikring bliver afvejet i forhold til påvirkning af kystøkosystemerne, og at der foretages så skånsomme indgreb som muligt.**

Det er forventeligt, at der i de kommende år vil blive behov for

øget kystsikring. Jægerforbundet har forståelse for sikring af befolkningen i kystnære områder, men anbefaler, at al kystsikring bliver afvejet i forhold til påvirkning af kystøkosystemerne, og at der foretages så skånsomme indgreb som muligt.

## 1.23 Havbrug

- **Jægerforbundet accepterer en bæredygtig erhvervs-mæssig udnyttelse af naturressourcerne, herunder havet.**

Jægerforbundet anerkender havbrug som et erhverv, der udnytter en naturlig ressource, men mener, at der visse steder er for omfattende påvirkning af det nære kystmiljø. Mere viden om denne påvirkning og øget kontrol med denne virksomhed anbefales.

## 1.24 Muslingefiskeri og skallegravning

- **Jægerforbundet accepterer muslingefiskeri og skallegravning i det omfang bundforholdene eller fødegrundlaget for havenes dyr ikke ødelægges.**

## 1.25 Skovbrug

- **Det er Jægerforbundets holdning, at naturnær skovdyrkning med større variation i sammensætning af arter og alderssammensætning på det enkelte areal bør fremmes.**

På trods af at danske skove stort set alle er anlagt og plejet af mennesker, opleves skovbruget anderledes end andre jordbrugs-erhverv. Skovene forbindes i højere grad med natur, romantik og noget oprindeligt. De er ikke blot jægerens foretrukne naturtype, men samlet set danskernes mest populære fritidstilbud. Herudover er de sammen med overdrev levested for det største antal og de største andele af truede og sårbare arter. Baggrunden for dette er selvfølgelig, at skove i langt højere grad end andre typer af levesteder er præget af lange tidsforløb uden kraftige omvæltninger.

## 1.26 Jagtens rolle i skovbruget

- **Det er Jægerforbundets holdning, at jagten bør ind-**

**tage en dominerende rolle i skovbruget. Jagten skaber et rigere og mere alsidigt naturindhold i skovene.**

Der er næppe nogen tvivl om, at jagt og pleje af vildtet for mange skovejere er et hovedformål med skoven, hvor vildtet anses som en ressource på lige fod med træ og pyntegrønt. På magre jorde er det tilmed ofte det eneste økonomisk forsvarlige, idet selve skovdriften ikke kan bidrage med en indtægt, som står mål med investeringen, risikoen for stormfald og svingninger i markedet for træ. Ud over således at være en betydende faktor for skovens økonomiske bæredygtighed bidrager jagt og den dermed forbundne vildtforvaltning ofte meget positivt til naturindholdet i skoven. Specielt værdifulde naturelementer i skovene - såkaldte nøglebiotoper - der rent forstligt ikke har økonomisk værdi for skoven, er ofte med til at danne rammen om et rigere og mere alsidigt naturindhold og dermed en højere jagtmæssig værdi.

## Skovrejsning

1.27

- **Jægerforbundet støtter målsætningen om at fordoble skovarealet i Danmark, og at det bør sikres gennem offentlige støttemuligheder.**

Med beslutningen i 1989 om at fordoble det danske skovareal over en periode på 80-100 år er fulgt en kraftig indsats for at udpege områder til de nye skove. I forbindelse med denne udpeging har der været lagt stor vægt på bynær skovrejsning for at øge befolkningens adgang til skovarealer. Jægerforbundet støtter dette arbejde, men er samtidig af den holdning, at der også bør gives støtte til skovrejsning med andre prioriteringer, såsom udbygning af et netværk af større skovområder for at sikre arters levesteder og spredningsmuligheder.

## Pyntegrønt og juletræer

1.28

- **Det er Jægerforbundets holdning, at produktionen af pyntegrønt og juletræer sidestilles med øvrig jordbrugsproduktion.**

Produktion af pyntegrønt og juletræer med intensive dyrkningsmetoder er en produktionsform, der ikke understøtter et varieret naturindhold eller tilføjer æstetiske værdier. Det er dog for mange skovejere et væsentligt bidrag til en økonomisk bæredygtighed, og Danmarks Jægerforbund anser det for acceptabelt på en begrænset del af arealet, forudsat at produktionen fastholdes på de samme arealer og ikke flyttes rundt i skoven. Udvikling af mere

skånsomme produktionsformer med minimal anvendelse af sprøjtemidler og gødning bør fremmes.

## 1.29 Rekreativ brug af skovene

● Det er Jægerforbundets holdning, at der i større sammenhængende skove etableres såkaldte "vildtlommer", hvor vildtet kan være i fred, og hvor der ikke er anden aktivitet end skovbrug.

Ud over jagt og skovture for offentligheden danner skovene ramme om en lang række organiserede friluftsaktiviteter, som påvirker flora og fauna. På denne baggrund opstår der indimellem konflikter mellem de forskellige brugergrupper. Jægerforbundet mener, at en stor del af disse konflikter kan undgås gennem et fornuftigt samarbejde om tidspunkter, placering af aktiviteter og etablering af et netværk af vildtlommer med tilstrækkelig størrelse og kvalitet. Udformning og tilrettelæggelse af vandreture bør samtidig tage hensyn til vildtlommerne.

## 1.30 Hegning

● Det er Jægerforbundets opfattelse, at vildtet skal sikres den størst mulige frie bevægelighed, derfor ønsker Jægerforbundet så få hegn som muligt.

Hvor der enten ikke er tilstrækkeligt med naturlig opvækst af den rigtige slags eller kvalitet, er det oplagt at plante eller så den nye kultur. Er der på stedet en forholdsvis stor bestand af hjortevildt og harer, kan det medføre store bid- og fejeskader næsten uanset hvor meget andet foder, der er til rådighed. Friske nye planter direkte fra planteskolen med et højt indhold af næringsstoffer er som slik for dyrene, og de kan finde dem blandt meget andet. I denne situation er hegning en dyr, men nødvendig foranstaltning.

## 1.31 Landbrug

● Det er Jægerforbundets holdning, at der er behov for en væsentlig større indsats for at forbedre levebetingelserne for vildtet i det åbne land.

Dansk landbrug forvalter 2/3 af det samlede danske areal og har dermed også ansvaret for den dertil knyttede natur. Dette ansvar bør forvaltes uanset økonomiske konjunkturer og til enhver tid

gældende støtteordninger og være en integreret del af godt landmandskab. Hensyn til naturindhold skal gælde ikke blot på ejendomsniveau, men helt ned på markniveau, så de arter, der er knyttet til det åbne dyrkede land, sikres muligheder for at overleve. Udviklingen i naturindholdet i landbrugslandet siden begyndelsen af 1960'erne har vist, at der er behov for en væsentligt stærkere indsats på dette område.

## Småbiotoper og bræmmer

1.32

● Det er Jægerforbundets opfattelse, at der bør skabes langt flere småbiotoper, og at de eksisterende bør bevares og beskyttes mod den intensive markdrift.

Udyrkede markhjørner, markskel, gravhøje, grøfter, levende hegn, mergelgrave, vandhuller samt jord- og stendiger er alle eksempler på levesteder for markens dyr og planter, der er vigtige at opretholde og beskytte. Det er samtidig væsentligt, at de beskyttes mod påvirkninger fra markdriften.

Remiser, levende hegn, grøfter og andre småbiotoper beskyttes mod påvirkninger fra markdriften (i form af afdrift af sprøjtemidler og utilsigtet spredning af gødning) gennem etablering af sprøjte- og gødningsfrie bræmmer. Det dermed forbundne afgrødetab kompenseres f.eks. gennem øgede jagtmuligheder og den deraf følgende indtægtsmulighed.

## Landbrugsstøtteordninger og brakmarker

1.33

● Det er Jægerforbundets opfattelse, at landbrugsstøtteordningerne bør forenkles, og at de bør tilskynde tiltag, der fremmer levebetingelserne for vildtet og naturindholdet i det åbne land.

For en lang række af det åbne lands småbiotoper er der sket en kraftig tilbagegang som følge af sammenlægninger af marker, øget specialisering og teknologisk udvikling. Udformning af de fremherskende støtteordninger, så der kun gives støtte til jord, der dyrkes, har bidraget til denne udvikling. Samtidig har adgangen til at genskabe en lang række af disse elementer på eksempelvis udtagne arealer været for dårlig på grund af bureaukratiske og uoverskuelige regler, der ensidigt har været målrettet produktionsstyring. En større integration af naturhensyn og produktionsstyring er ønsket kombineret med fleksible og overskuelige regelsæt.

Brakmarker er et vigtigt supplement til vildtpleje. Disse bør spredes mest muligt for at skabe variation. Pleje er vigtig, og brakmarker er en god støtte til sikring af enårige planter. Forenkling af reglerne er vigtigt for, at reglerne bliver udnyttet optimalt.

### 1.34 Levende hegn

- Jægerforbundet går ind for støtteordninger, der sikrer fortsat etablering af levende hegn.

Formålet med levende hegn har historisk været at skabe læ for at nedsætte risikoen for sandflugt og øge udbyttet på marken. Andre steder er begrundelsen for at etablere levende hegn natur-, vildt- eller æstetiske hensyn. Uanset hvilket formål der danner grund for etableringen af det levende hegn, fungerer det som ledelinie og spredningskorridor for markens vildt. Mange vildtarter trives godt på grænsen mellem hegnenes træer og buske og den åbne mark.

### 1.35 Våde enge

- Jægerforbundet støtter bevarelsen af våde enge og går ind for, at der afsættes de fornødne ressourcer til denne bevarelse.

Er udtryk for typisk dansk kultur og bør have meget høj prioritet. Der er mange arter tilknyttet - forudsætter pleje i form af græsning. Uden pleje forsvinder værdien for vandfuglene (ansvarsarter, jf. 1.14).

## Anlæg

2

### Vindmøller

2.1

- Jægerforbundet støtter vindmøller som alternativ energiform.

Et godt alternativ til fossilenergi. Vindmøllerne er acceptable for Jægerforbundet, men ikke for enhver pris. Møllerne er næppe til væsentlig biologisk gene for fugle, men påvirker landskabet og vildtets levesteder. Støjgener af betydning, men bør ikke blandes sammen med vildt- og jagtspørgsmålet. Bør ikke stilles i områder med landskabelig prioritet. Grupper af vindmøller er bedre end enkeltmøller.

### Højspændingsledninger

2.2

- Jægerforbundet anbefaler kabellægning frem for højspændingsledninger.

Af begrænset betydning vildtmæssigt. Også her er de landskabelige forhold de vigtigste, og en kabellægning er at foretrække. Beplantning med buske omkring mastefundamenterne kan forene anlæggene med vildt- og naturinteresser.

### Byggeri i det åbne land

2.3

- Jægerforbundet finder de eksisterende regler acceptable.

Jægerforbundet finder det vigtigt, at der i så tætbeholdt et land som Danmark er klare regler for planlægning. Ved nyopførelse bør der endvidere tages vidtgående hensyn til indpasning i landskabet og tilpasning til lokal byggestil.

### Trafikanlæg

2.4

- Jægerforbundet støtter, at der ved etablering af nye trafikanlæg bør tages hensyn til vildtet, og der bør ske en udbygning af faunapassager.

Trafikanlæg indebærer en trussel mod naturværdierne på to fronter, dels gennem en direkte påvirkning af faunaen ved trafikdrab, dels gennem en opdeling af landskabet i mindre enheder, der vanskeliggør spredning af individer og dermed også af gener. Herudover kan tilføjes en dyreværns mæssig vinkel, idet mange påkørte dyr ikke straks omkommer. Jægerforbundet går desuden ind for, at nødstedt påkørt vildt opspores og aflives. Jægerforbundet medvirker selv gennem schweissregistret til kortlægning og håndtering af problemet.

## 2.5 Anlæg til støjende aktiviteter

- Jægerforbundet går ind for at få udbygget netværket af gode skydebaner med mulighed for jagtrelvante skydediscipliner, således at de fornødne krav til jægerens skydefærdighed tilgodeses.

Skydebaner bør ikke begrænses blot ved automatik, men kun hvor der kan påvises problemer. Hver aktivitet skal vurderes individuelt. Jægerforbundet anerkender, at støj fra skydebaner er et reelt problem, og at skydebaner skal placeres så hensynsfuldt som muligt - og efter lovgivningen. Skydebaner vil oftest blive sat i forbindelse med jagt og jægere. En del af jægerens imagepleje er således også, at befolkningen generes mindst muligt af skydebaner. Der mangler skydeanlæg i Danmark, og Jægerforbundet går stærkt ind for at få udbygget netværket af gode skydebaner med jagtrelvante skydediscipliner og mener, at dette i de fleste landsdele er foreneligt med hensynet til offentligheden. Grusgrave, motorvejsanlæg og afsides liggende arealer er oplagte steder at etablere skydebaner.

## Adgang

3

### Offentlig adgang

3.1

- Jægerforbundet ønsker en udvidelse i adgangen til naturen for alle, som ønsker at opleve den. Adgang skal ske på naturens præmisser, og derfor skal adgangen som grundprincip ledes ad de veje, spor og stier, der findes i landskabet.

Danmarks Jægerforbund deltager aktivt i debatten om offentlighedens adgang til naturen. Jægerforbundet kan i denne forbindelse acceptere reglerne, som de er i dag, men er imod udvidelser med færdsel uden for veje og stier i privatskov og færdsel langs småbiotoper i det åbne land. Bevæggrunden er frem for alt hensyn til naturen og dyrelivet - særligt i yngletiden.

### Stier

3.2

- Jægerforbundet går ind for, at eksisterende stier bevares og udbygges.

Jægerforbundet finder, at kanaliseret færdsel på stier forstyrrer vildtet væsentlig mindre end ved færdsel uden for disse. Stier er således et godt redskab til informativ afvikling af publikumsfærdsel i naturområder. Stier skal dog udvælges med omhu og efter lokalaftaler med grundejere, så publikum får mulighed for at opleve en spændende og varieret natur, og ejeren får mulighed for at profilere sig positivt over for publikum.